

CCBE

**POVELJA O OSNOVNIM NAČELIMA EVROPSKE PRAVNE PROFESIJE
I
PRAVILA PONAŠANJA ZA EVROPSKE PRAVNIKE**

Vijeće advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope

Avenue de la Joyeuse Entrée 1-5 B-1040 Bruxelles - Tel. +32 (0)2 234 65 10 - Fax. +32 (0)2 234 65 11/12 - Email. ccbe@ccbe.eu - www.ccbe.eu

Izdanje 2008

CCBE

Odgovorni urednik: Jonathan Goldsmith

Avenue de la Joyeuse Entrée, 1-5 - B-1040 Bruxelles
Tél.: +32 (0)2 234 65 10 - Fax: +32 (0)2 234 65 11/12
email: ccbe@ccbe.eu - <http://www.ccbe.eu>

Vijeće advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope (CCBE) ima osnovni cilj zastupanje svojih članica advokatskih komora i pravnih društava, bilo da su punopravni članovi (odnosi se na članove Evropske unije, Evropskog ekonomskog područja i Švajcarske konfederacije), pridružene članice ili članice u svojstvu posmatrača, u svim pitanjima od zajedničkog interesa koja se odnose na obavljanje advokatske djelatnosti, razvoj zakonodavstva i prakse koja se odnosi na vladavinu prava i pravosuđe i značajno unapređenje zakona kako na evropskom tako i na međunarodnom nivou (Član III 1.a. Statuta CCBE)

U tom smislu je zvanični predstavnik komora i pravnih društava koji međusobno čine više od 700.000 evropskih pravnika.

CCBE je usvojio dva osnovna teksta, koja su uvrštena u ovu brošuru i oba su komplementarna i vrlo različita po svojoj prirodi.

Noviji tekst je **Povelja o osnovnim načelima evropske pravne profesije** koja je usvojena na Plenarnoj sesiji u Briselu 24. novembra 2006. godine. Povelja nije zamišljena kao kodeks ponašanja. Cilj je da se primjenjuje u cijeloj Evropi, dopire i izvan članica, pridruženih članica i država u svojstvu posmatrača u CCBE-u. Povelja sadrži listu od deset osnovnih načela koja su zajednička za nacionalna i međunarodna pravila koja regulišu pravnu profesiju.

Povelja ima za cilj, između ostalog, da pomogne advokatskim komorama da izgrade svoju nezavisnost; i da se unaprijedi shvatanje među advokatima o značaju uloge advokata u Društvu; odnosi se i na advokate ali i na donosioce odluka u javnosti u cjelini.

Pravila ponašanja za evropske pravnike sežu od 28. oktobra 1988. godine. Tekst je izmijenjen tri puta, poslednja izmjena je bila na Plenarnoj sesiji u Oportu, 19. maja 2006. godine. To je obavezujući tekst za sve Države članice: svi advokati koji su članovi Komora u tim državama (bilo da su njihove komore punopravne članice, pridruženi članovi ili članovi u statusu posmatrača u CCBE-u) moraju se pridržavati Pravila ponašanja u svojim prekograničnim aktivnostima u okviru Evropske unije, Evropskog ekonomskog područja i Švajcarske konfederacije kao i sa državama pridruženim članicama i članicama u svojstvu posmatrača.

Ova dva teksta sadrže i komentar koji se odnosi na prvi tekst i opisni memorandum koji se odnosi na drugi tekst.

Nepotrebno je naglašavati značaj kompleksa normi sadržanih u ova dva dokumenta, koji su osnova deontologije evropske pravne profesije, i koji doprinose oblikovanju evropskog advokata i evropskih komora.

31. januar 2008. godine

POVELJA O OSNOVNIM NAČELIMA EVROPSKE PRAVNE PROFESIJE.....	6
KOMENTAR POVELJE O OSNOVNIM PRAVNIM NAČELIMA EVROPSKE PRAVNE PROFESIJE.....	7
PRAVILA PONAŠANJA ZA EVROPSKE PRAVNIKE.....	12
1.	
UVOD.....	12
1.1. Funkcija pravnika u Društvu.....	12
1.2. Priroda Pravila Profesionalnog Ponašanja.....	12
1.3. Namjena Pravila.....	13
1.4. Polje Lične Primjene.....	13
1.5. Stvarno Polje primjene.....	13
1.6. Definicije.....	14
2. OPŠTA NAČELA.....	14
2.1. Samostalnost.....	14
2.2. Povjerenje i Lični integritet.....	14
2.3. Povjerljivost.....	15
2.4. Uvažavanje Pravila Ostalih Akvokata i Advokatskih Komora.....	15
2.5. Nespojive Profesije.....	15
2.6. Lični Publicitet.....	16
2.7. Klijentov Interes.....	16
2.8. Ograničenja Odgovornosti Pravnika prema klijentu.....	16
3. ODNOSI SA KLIJENTIMA.....	16
3.1. Prihvatanje i okončanje Uputstava.....	16
3.2. Konflikt interesa.....	17
3.3. Pactum de Quota litis.....	17
3.4. Regulisanje Honorara.....	17
3.5. Plaćanje na Račun.....	17
3.6. Podjela Honorara sa onima koji nisu Pravnici.....	18
3.7. Cijena pravnog spora i raspoloživost pravne pomoći.....	18
3.8. Sredstva Klijenata.....	18
3.9. Profesionalno osiguranje protiv štete.....	19
4. ODNOSI SA SUDOVIMA.....	19
4.1. Poslovník u Sudu.....	19
4.2. Pravično Vođenje parničnih Postupaka.....	19
4.3. Ponašanje u Sudu.....	19
4.4. Netačne ili Pogrešne Informacije.....	19

4.5. Dodatak Arbitrima itd.....	19
5. ODNOSI MEĐU PRAVNICIMA.....	20
5.1. Kolektivni duh profesije.....	20
5.2. Saradnja među pravnicima u različitim državama članicama.....	20
5.3. Korespondencija među Pravnicima.....	20
5.4. Proslijeđeni honorari.....	20
5.5. Komunikacija sa protivničkim Stranama.....	21
5.6. (Izbrisano odlukom Plenarne Sjednice u Dublinu 6. Decembra, 2002 godine).....	21
5.7. Odgovornost za Honorare.....	21
5.8. Stalno Profesionalno Usavršavanje.....	21
5.9. Sporovi između Pravnika u različitim državama članicama.....	21
EKSPLANATORNI MEMORANDUM.....	21

POVELJA O OSNOVNIM NAČELIMA EVROPSKE PRAVNE PROFESIJE¹

«U društvu osnovanom uz uvažavanje vladavine prava Pravnik ispunjava posebnu ulogu. Obaveze Pravnika ne počinju i ne završavaju se sa vjernim izvršavanjem onoga na šta su on ili ona upućeni i šta im Zakon dozvoljava. Pravnik mora da služi interesima pravde kao i onima čija su mu prava i slobode povjerene na dokazivanje i odbranu, i dužnost je Pravnika ne samo da zastupa klijentov slučaj već i da bude klijentov savjetnik. Uvažavanje profesionalne funkcije pravnika važan je uslov vladavine prava i demokratije u društvu».

- CCBE Pravila ponašanja za evropske pravnike, član 1.1

Postoje osnovna načela koja su zajednička za cjelokupnu evropsku pravnu profesiju, premda su ta načela i izražena na neznatno različite načine u različitim zakonodavstvima. Osnovna načela temelje se na različitim nacionalnim i međunarodnim kodeksima koji regulišu ponašanje advokata. Evropski advokati su obavezni poštovati ova načela, koja su neophodna za pravilno funkcionisanje pravosuđa, pristup pravdi i pravo na pravično suđenje, koa što je propisano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Advokatske komore, pravna društva, sudovi, zakonodavci, vlade i međunarodne organizacije trebaju nastojati da u javnom interesu podrže i zaštite temeljna načela.

Osnovna načela su:

- (a) nezavisnost advokata i sloboda advokata da postupa u predmetu određenog klijenta;
- (b) pravo i dužnost advokata da zaštiti tajnost u predmetu određenog klijenta i da poštuje profesionalnu tajnu;
- (c) izbjegavanje sukoba interesa, bilo među različitim klijentima ili između klijenta i advokata;
- (d) dostojanstvo i čast pravne profesije, te integritet i dobar ugled advokata;
- (e) lojalnost prema klijentu;
- (f) pravičan tretman klijenta u odnosu na naknadu;
- (g) stručna osposobljenost advokata;
- (h) poštovanje kolega;
- (i) poštovanje vladavine prava i pravičnog suđenja;
- (j) samostalnost pravne profesije

¹ Usvojena na Plenarnoj sesiji CCBE-a 25. novembra 2006. godine

KOMENTAR POVELJE O OSNOVNIM PRINCIPIMA EVROPSKE PRAVNE PROFESIJE²

1. 25. novembra 2006. godine CCBE je jednoglasno usvojio “Povelju o osnovnim principima evropske pravne profesije”. Povelja sadrži listu deset osnovnih načela koja su zajednička za cjelokupnu evropsku pravnu profesiju. Poštovanje ovih načela predstavlja temelje prava na pravnu odbranu, što je kamen temeljac svih fundamentalnih demokratskih prava.
2. Osnovna načela izražavaju zajedničku osnovu koja je temelj svim nacionalnim i međunarodnim propisima koja regulišu ponašanje evropskih advokata.
3. Povelja uzima u obzir:
 - nacionalna profesionalna pravila iz država u cijeloj Evropi, uključujući i pravila iz država koje nisu članice CCBE-a, koje takođe dijele ova opšta načela evropske pravne prakse³,
 - CCBE Pravila ponašanja za evropske pravnike,
 - Načela za opštu primjenu u međunarodnom kodeksu etike Međunarodne advokatske komore⁴
 - preporuke Rec (2000) 21. od 25. oktobra 2000. godine Savjeta ministara Vijeća Evrope državama članicama u odnosu na slobodu obavljanja advokatske profesije⁵
 - Osnovi principi Uloge advokata, usvojeni na 8. Kongresu Ujedinjenih Nacija o prevenciji zločina i postupanju prema prestupnicima, Havana, (Kuba), od 27. avgusta do 7. septembra 1990. godine⁶
 - Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava i Evropskog suda pravde i posebno presuda od 19. februara 2002. godine Evropskog suda pravde u predmetu *Wouters v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99)*⁷,

² Usvojen na Plenarnoj sesiji 11. maja 2007. godine

³ Nacionalna pravila ponašanja se mogu naći na web stranici CCBE-a, <http://www.ccbe.eu/index.php?id=107&L=0>

⁴ Međunarodna advokatska komora, Opšti principi za pravnu profesiju, <http://www.ibanet.org/images/downloads/BIC/2006%20general%20principles%20for%20legal%20profession.pdf>

⁵ Vijeće Evrope, Preporuka broj R (2000) 21 Vijeća ministara, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=62250>

⁶ Visoki komesar Ujedinjenih nacija za ljudska prava, Osnovni principi Uloge advokata, http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp44.htm

⁷ Eur-Lex Zvanična publikacija Evropske zajednice, 4.5.2002., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2002/c_109/c_10920020504en00040005.pdf

- Opšta deklaracija o ljudskim pravima⁸, Evropska konvencija o ljudskim pravima⁹ i Povelja Ujedinjenih nacija o osnovnim pravima¹⁰
 - Rezolucija Evropskog parlamenta o pravnoj profesiji i opšti interes u funkcionisanju pravnog sistema, 23. mart 2006. godine¹¹
4. Povelja je osmišljena da služi kao pan-evropski dokument, koji seže i izvan punopravnog članstva, pridruženih članica i članica u svojstvu posmatrača u CCBE-u. Nadamo se da će Povelja biti od pomoći, na primjer, advokatskim komorama koje se bore za uspostavljanje nezavisnosti u evropskim demokratijama koje su u razvoju.
 5. Nadamo se da će Povelja učvrstiti shvatanje među advokatima, donosiocima odluka i javnosti o značaju uloge advokata u društvu i o načinu na koji načela kojima je pravna profesija regulisana podržavaju tu ulogu.
 6. Uloga advokata, bilo da ju izvršava pojedinac, udruženje ili država, je u funkciji klijentovog pouzdanog savjetnika i zastupnika, profesionalca poštovanog od strane trećih osoba i kao neizostavnog učesnika u pravičnom provođenju pravde. Utjelovljujući sve ove elemente, advokat, koji vjerno zastupa interese svog klijenta i štiti njegova prava, takođe izvršava ulogu advokata u Društvu-koja se odnosi na sprečavanje konflikata, te da obezbijedi da se sukobi rješavaju u skladu sa priznatim načelima građanskog, upravnog ili krivičnog prava i vodeći računa o pravima i interesima, i daljem unapređenju zakona i odbrani slobode, pravde i vladavine prava.
 7. CCBE vjeruje da će sudije, zakonodavci, vlade i međunarodne organizacije, nastojati, zajedno sa advokatskim komorama, da se pridržavaju načela utvrđenih ovom Poveljom.
 8. Povelja je predgovor na osnovu izvoda iz preambule Pravila ponašanja za evropske pravnike, uključujući i tvrdnju da: “Poštovanje profesionalne funkcije advokata je osnovni uslov vladavine prava i demokratije u Društvu”. Vladavina prava je blisko povezana sa demokratijom na način na koji se ista trenutno shvata u Evropi.

⁸ Ujedinjene nacije, Opšta deklaracija o ljudskim pravima, <http://www.un.org/Overview/rights.html>

⁹ Vijeće Evrope, Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, <http://www.echr.coe.int/NR/ronlyres/D5CC24A7-DC13-4318-B457-5C9014916D7A/O/> engleski, pdf

¹⁰ Evropski parlamnet, Povelja Evropske unije o osnovnim pravima, http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

¹¹ Evropski parlament, Rezolucija o pravnoj profesiji i opštem interesu u funkcionisanju pravnog sistema, 23. mart 2006, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+O+DOC+XML+VO//EN>

9. Uvodni paragraf Povelje navodi da su načela sadržana u Povelji suštinska za pravično provođenje pravde, pristup pravdi i pravo na pravično suđenje, kako to zahtijeva Evropska konvencija o ljudskim pravima. Advokati i njihove advokatske komore će i dalje biti u prvom planu u kampanji za ta prava, bilo u novim razvojnim demokratijama u Evropi ili u razvijenijim demokratijama u kojima ta prava mogu biti ugrožena.

Načelo (a) - nezavisnost advokata i sloboda advokata da postupa u predmetu određenog klijenta:

Advokat treba biti slobodan-politički, ekonomski i intelektualno-u izvršavanju svoje djelatnosti savjetovanja i zastupanja klijenta. To znači da advokat treba biti nezavisan od države i drugih centara moći, i ne smije dozvoliti da njegova nezavisnost bude ugrožena neadekvatnim pritiskom poslovnih saradnika. Advokat mora takođe ostati nezavisan od svog klijenta ako advokat uživa povjerenje trećih lica i sudova. Zaista, bez ovakve nezavisnost od klijenta ne može postojati garancija kvaliteta rada advokata. Članstvo advokata u slobodnoj profesiji i autoritet koji proizilazi iz tog članstva pomaže u očuvanju nezavisnosti i advokatske komore moraju imati značajnu ulogu u pomaganju očuvanja nezavisnosti advokata. Samostalnost i nezavisnost profesije je od vitalnog značaja u očuvanju nezavisnosti svakog pojedinog advokata. Značajno je da su advokati u neslobodnim društvima spriječeni u vođenu predmeta svojih klijenata i može im prijetiti kazna zatvora ili smrti zbog pokušaja da postupaju u predmetu.

Načelo (b) - pravo i dužnost advokata da zaštiti tajnost u predmetu određenog klijenta i da poštuje profesionalnu tajnu:

Suština je advokatske funkcije da klijenti advokatu otkriju ono što ne bi rekli drugima-najintimnije lične podatke ili najvrednije poslovne tajne – i da advokat treba biti primalac informacija na temelju povjerenja. Nema povjerenja bez garancije povjerljivosti. Povelja naglašava dvostruku prirodu ovog načela-nadgledanje povjerljivosti nije samo dužnost advokata, - to je osnovno ljudsko pravo klijenta. Pravila «pravne profesionalne povjerljivosti» zabranjuju komunikaciju između advokata i klijenta koja bi se mogla upotrijebiti protiv klijenta. U nekim zakonodavstvima smatra se da pravo na povjerljivost pripada samo klijentu, dok u drugim zakonodavstvima «profesionalna tajna» takođe može zahtijevati da advokat čuva tajnu koju je saznao u komunikaciji sa svojim klijentom i koju mu je klijent povjerio na temelju povjerenja od advokata suprotne strane. Načelo (b) obuhvata sve ove srodne koncepte –zakonsku profesionalnu povjerljivost, tajnost i profesionalnu tajnu. Advokatska dužnost ostaje i nakon što advokat prestaje izvršavati djelatnost.

Načelo (c) - izbjegavanje sukoba interesa, bilo među različitim klijentima ili između klijenta i advokata:

U cilju propisnog obavljanja svoje djelatnosti, advokat mora izbjegavati sukobe interesa. Dakle, advokat ne može zastupati dva klijenta u istoj stvari ukoliko postoji konflikt, ili

opasnost od konflikta u odnosu na interese tih klijenata. Isto tako, advokat se mora suzdržati od zastupanja novog klijenta ukoliko posjeduje povjerljive informacije do kojih je došao od drugog sadašnjeg ili bivšeg klijenta. Advokat ne smije preuzeti zastupanje klijenta ukoliko postoji sukob interesa između advokata i klijenta. Ukoliko sukob interesa nastane u toku zastupanja klijenta, advokat mora otkazati zastupanje. Može se vidjeti da je načelo blisko povezano sa načelom (b) (povjerljivost), (a) (nezavisnost) i (e) (odanost).

Načelo (d) - dostojanstvo i čast pravne profesije, te integritet i dobar ugled advokata:

Da bi zavrijedio poštovanje klijenata, trećih osoba, sudova i države, advokat mora pokazati da je vrijedan tog povjerenja. To se postiže članstvom u časnoj profesiji; posljedica toga je da advokat ne smije učiniti ništa čime bi oštetio bilo vlastiti ugled bilo reputaciju profesije u cjelini i povjerenje javnosti u profesiju. To ne znači da advokat treba da bude savršen pojedinac, ali to znači da ne smije učestvovati u nečasnim aktivnostima, bilo u pravnoj praksi ili drugim poslovnim aktivnostima ili čak u privatnom životu, na način koji bi ukaljao profesiju. Nečasno ponašanje može dovesti do sankcija, uključujući, u najtežim slučajevima, isključenje iz profesionalne organizacije.

Načelo (e) - lojalnost prema klijentu:

Lojalnost prema klijentu je srž advokatske uloge. Klijent mora biti u mogućnosti da vjeruje advokatu kao savjetniku i zastupniku. Kako bi bio odan klijentu, advokat mora biti nezavisan (vidjeti načelo (a)), mora izbjegavati sukob interesa (vidjeti načelo (c)) i mora čuvati klijentovo povjerenje (vidjeti načelo (b)). Neki od najdelikatnijih problema profesionalnog ponašanja proističu iz interakcije između načela odanosti klijentu i načela koja regulišu širi spektar advokatskih dužnosti- načelo (d) (dostojanstvo i čast), načelo (h) (poštovanje kolega) i posebno načelo (i) (poštovanje vladavine prava i pravičnog funkcionisanja pravosuđa). U bavljenju tim pitanjima advokat mora jasno staviti do znanja klijentu da ne može ugroziti svoje obaveze prema sudu i pravosuđu kako bi iznio nepošten slučaj u ime klijenta.

Načelo (f) - pravičan tretman klijenta u odnosu na naknadu:

Naknada koja se naplaćuje od klijenta mora biti potpuno transparentno predočena klijentu, mora biti pravična i razumna i mora biti u skladu sa zakonom i pravilima struke kojima advokat podliježe. Iako profesionalni kodeks etike (i načelo © ovoj Povelji) naglašavaju važnost izbjegavanja sukoba interesa između advokata i klijenta, čini se da pitanje advokatske naknade predstavlja inherentnu opasnost takvog sukoba. Prema tome, načelo diktira nužnost profesionalnog regulisanja kako bi se vidjelo da klijent nije nepropisno opterećen.

Načelo (g) - stručna osposobljenost advokata:

Samo po sebi je jasno da advokat ne može efikasno savjetovati ili zastupati klijenta ukoliko advokat nema adekvatno profesionalno obrazovanje i obuku. U posljednje vrijeme, post-kvalifikaciona obuka (kontinuirano profesionalno usavršavanje) je dobilo akcenat kao odgovor na brzu dinamiku izmjena zakona i prakse i u tehnološkom i ekonomskom okruženju. Pravila struke često naglašavaju da advokat ne smije uzeti slučaj ako nje nadležan za rješavanje istog.

Načelo (h) - poštovanje kolega:

Ovo načelo predstavlja više od tvrdnje o potrebi za ljubaznošću- iako je i to važno u veoma osjetljivim i veoma spornim pitanjima u kojima su advokati često uključeni u ime svojih klijenata. Načelo se odnosi na ulogu advokata kao posrednika, kojima se može vjerovati da govore istinu, da postupaju u skladu sa pravilima struke i da drže svoje obećanje. Pravilno funkcionisanje pravosuđa zahtijeva od advokata da se sa poštovanjem odnose jedni prema drugima tako da se sporna pitanja mogu riješiti na civilizovan način. Jednako tako, u javnom interesu advokati se moraju ponašati u dobroj vjeri jedni prema drugima a ne da varaju jedni druge. Uzajamno poštovanje među kolegama olakšava pravilno funkcionisanje pravosuđa, pomaže u sporazumnom rješavanju sukoba i u interesu je klijenta.

Načelo (i) - poštovanje vladavine prava i pravičnog suđenja:

Ulogu advokata smo okarakterisali kao učesnika koji postupa u pravilnom funkcionisanju pravosuđa. Ista ideja se ponekad izražava na način da opisuje advokata kao “službenika suda” ili kao “ministra pravde”. Advokat ne smije nikada svjesno davati lažne ili obmanjujuće informacije sudu, niti advokat ikada smije lagati trećim stranama u obavljanju svojih profesionalnih aktivnosti. Ove zabrane su često u suprotnosti sa neposrednim interesima advokatovog klijenta, i rješavanje ovog prividnog sukoba između interesa klijenta i interesa pravde predstavlja delikatan problem za čije je rješavanje advokat profesionalno obučen. Advokat ima pravo zatražiti pomoć svoje advokatske komore u odnosu na takve probleme. No, u krajnjoj analizi, advokat može uspješno zastupati svog klijenta jedino ukoliko se može osloniti na sudove i treće strane kao pouzdane posrednike i kao učesnike u pravilnom funkcionisanju pravosuđa.

Načelo (j) - samostalnost pravne profesije

Jedno od obilježja neslobodnih društava jeste da država, bilo otvoreno ili prikriveno, kontroliše pravnu profesiju i advokatsku djelatnost. Većina evropskih pravnih profesija prikazuje kombinaciju državne regulacije i samoupravljanja. U mnogim slučajevima država prepoznajući značaj osnovnih načela, koristi zakonodavstvo da ih podupre- na primjer dajući statutarnu (zakonsku) podršku u odnosu na povjerljivost, ili dajući advokatskim komorama ovlaštenje da regulišu pravila struke. CCBE je uvjeren da jedino snažan element samoregulacije može garantovati nezavisnost advokatske profesije vis-à-vis države, i da je bez obezbjeđenja nezavisnosti nemoguće da advokati ispunjavaju svoje profesionalne i zakonske uloge.

1. UVOD

Funkcija Pravnika u društvu

U društvu osnovanom uz uvažavanje vladavine prava Pravnik ispunjava posebnu ulogu. Obaveze Pravnika ne počinju i ne završavaju se sa vjernim izvršavanjem onoga na šta su on ili ona upućeni i šta im Zakon dozvoljava. Pravnik mora da služi interesima pravde kao i onima čija su mu prava i slobode povjerene na dokazivanje i odbranu, i dužnost je Pravnika ne samo da zastupa klijentov slučaj već i da bude klijentov savjetnik. Uvažavanje profesionalne funkcije pravnika važan je uslov vladavine prava i demokratije u društvu.

Funkcija pravnika stoga na njega ili nju polaže mnoštvo pravnih i moralnih obaveza (koje ponekada izgledaju u konfliktu jedna sa drugom) prema:

- klijentu
- sudovima i ostalim organima pred kojima pravnik zastupa klijentov slučaj ili postupa u ime klijenta
- pravnoj profesiji uopšte i naročito prema svakom kolegi članu
- javnosti za koju je postojanje slobodne i nezavisne profesije, koja je obavezana uvažavanjem pravila koja donosi sama ta profesija, značajno sredstvo zaštite ljudskih prava u smislu moći države i drugih interesa u društvu.

Priroda Pravila Profesionalnog Ponašanja

1.2.1. Pravila profesionalnog ponašanja su kreirana putem njihovog voljnog prihvatanja od strane onih na koja se i primenjuju da bi se osiguralo da pravnici pravilno izvršavaju funkciju koja se priznaje kao važna u svim civilizovanim društvima. Neuspjeh pravnika da se pridržava ovih pravila može rezultirati disciplinarnim sankcijama.

1.2.2. Posebna Pravila svih Advokatura i Advokatskih Komora javljaju se iz njihovih sopstvenih tradicija. Ona se adaptiraju na organizaciju i sfere aktivnosti profesije u datoj Državi Članici i njenim sudskim i administrativnim procedurama i njenom nacionalnom zakonodavstvu. Nije ni moguće a ni poželjno da se pravila izvedu iz svog konteksta, niti da se pokušava da se omogući opšta primjena pravilima koja su sama po sebi nesposobna za takvu primjenu.

Posebna pravila Advokata i Advokatske Komore ipak su zasnovana na istim vrijednostima i u većini slučajeva prikazuju zajednički temelj.

Namjena Pravilnika

Neprekidna integracija Evropske Unije i Evropske Ekonomske Oblasti kao i povećana učestalost prekograničnih aktivnosti pravnika u okviru Evropske Ekonomske Oblasti učinili su izjavu o zajedničkim pravilima koja se primenjuju na sve Pravnike iz Evropske Ekonomske Oblasti potrebnom i u javnom interesu, bez obzira kojoj Advokatskoj Komori pripadaju u vezi sa njihovom prekograničnom praksom. Naročita namjena ove izjave o ovim pravilima jeste da se ublaže teškoće koje rezultiraju iz primjene «duple deontologije», osobito kako je utvrđeno u Članovima 4 i 7.2 Direktive 77/249/EEC i Članovima 6 i 7 Direktive 98/5/EC.

Organizacije koje zastupaju pravnu profesiju preko CCBE predlažu da pravila koja sastavljaju zakonik u sledećim članovima:

- budu u sadašnjosti prepoznata kao izraz konsenzusa svih Advokata i Advokatskih Komora Evropske Unije i Evropske Ekonomske Oblasti
- budu usvojena kao primenljiva pravila što je prije moguće u skladu sa nacionalnim ili EEA procedurama u vezi sa prekograničnim aktivnostima pravnika u Evropskoj Uniji i Evropskoj Ekonomskoj Oblasti
- budu uzeta u obzir u svim revizijama nacionalnih pravila deontologije ili profesionalne prakse sa ciljem njihove progresivne harmonizacije.

Ona dalje iskazuju želju da se nacionalna pravila deontologije ili profesionalne prakse tumače i primenjuju kad god je to moguće na način koji je u skladu sa pravilima u ovom Pravilniku.

Nakon što pravila u ovom Pravilniku budu usvojena kao primenljiva pravila u vezi sa prekograničnim aktivnostima pravnika, pravnik ostaje obavezan da uvažava pravila Advokature ili Advokatske Komore kojima pripada u mjeri u kojoj su ona u skladu sa pravilima iz ovog Pravilnika.

Polje Lične Primjene

Ovaj Pravilnik se primenjuje na pravnike onako kako su oni definisani Direktivom 77/249/EEC i Direktivom 98/5/EC i na pravnike Članica Posmatrača CCBE.

1.5. Stvarno polje primjene

Bez obzira na sprovođenje progresivne harmonizacije pravila deontologije ili profesionalne prakse koja se primenjuju samo interno u okviru države članice, naredna pravila se primenjuju na prekogranične aktivnosti pravnika unutar Evropske Unije i Evropske Ekonomske Oblasti. Prekogranične aktivnosti znače:

- (a) sve profesionalne kontakte sa pravnicima Država Članica a ne samo lične kontakte pravnika
- (b) profesionalne aktivnosti pravnika u Državi Članici pored svojih sopstvenih, bilo da je pravnik fizički prisutan u toj Državi članici ili ne.

1.6. Definicije

U ovom Pravilniku:

“Država Članica” znači država članica Evropske Unije ili bilo koja druga država čija pravna profesija je obuhvaćena Članom 1.4.

“Matična Država Članica” znači država članica u kojoj je pravnik ostvario pravo na svoju profesionalnu titulu.

“Država Domaćin” znači svaka druga država članica u kojoj pravnik sprovodi prekogranične aktivnosti.

“Nadležni organ” znači profesionalna organizacija (e) ili organ (i) Države Članice o kojoj se radi koji su odgovorni za utvrđivanje pravila profesionalnog ponašanja i rukovođenje disciplinom pravnika.

“Direktiva 77/249/EEC” znači Direktiva Savjeta 77/249/EEC od 22. Marta 1977 kojom se pravnicima olakšava da efikasno sprovedu slobodu pružanja usluga.

“Direktiva 98/5/EC” znači Direktiva 98/5/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. Februara 1998 kojom se pravnicima olakšava sprovođenje svoje profesije na trajnoj osnovi u Državi Članici a ne samo u onoj u kojoj je kvalifikacija i ostvarena.

2. OPŠTA NAČELA

2.1. Samostalnost

2.1.1. Mnoge obaveze kojima pravnik podliježe zahtijevaju njegovu apsolutnu samostalnost, da bude oslobođen svih drugih uticaja, naročito onih koji se mogu javiti iz njegovih ili njenih ličnih interesa ili pritisaka spolja. Takva nezavisnost je potrebna da bi se vjerovalo u proces pravde kao i u nepristrasnost sudija. Pravnik stoga mora da izbjegne svako slabljenje svoje nezavisnosti i da bude pažljiv da ne pravi kompromise u vezi svojih profesionalnih standarda da bi zadovoljio klijenta, sud, ili neku treću stranu.

2.1.2. Ova nezavisnost je potrebna u van parničnim slučajevima kao i u sporovima. Savjet koji pravnik da svom klijentu nema vrijednost ukoliko ga pravnik da samo da bi mu se dodvorio, da bi poslužio njegovim ili njenim ličnim interesima ili je dat kao odgovor na pritisak spolja.

2.2. Povjerenje i Lični integritet

Odnosi povjerenja mogu postojati samo ako nema sumnji u lični ugled pravника, njegovo poštenje i integritet. Za Pravnika su ove tradicionalne vrline profesionalne obaveze.

2.3. Povjerljivost

2.3.1. Za funkciju pravnika je od važnosti da mu klijent povjeri stvari koje inače ne bi rekao drugima, i da pravnik bude primalac i drugih informacija na bazi povjerenja. Bez izvjesne povjerljivosti ne može biti ni povjerenja. Povjerljivost je stoga primarno i fundamentalno pravo i obaveza pravnika.

Obaveza pravnika na povjerljivost služi interesima sprovođenja pravde kao i interesima klijenta. On stoga ima prava na posebnu zaštitu Države.

2.3.2. Pravnik poštuje povjerljivost svih informacija do kojih dođe u toku svoje profesionalne aktivnosti.

2.3.3. Obaveza povjerljivosti nije ograničena vremenom.

2.3.4. Pravnik traži od svojih partnera i zaposlenih i svih onih koje angažuje u toku pružanja profesionalnih usluga da poštuju istu obavezu povjerljivosti.

2.4. Poštovanje Pravila Drugih Advokatura i Advokatskih Komora

Kada radi preko granice, pravnik iz druge Države Članice može se obavezati da se usklađuje sa profesionalnim pravilima Države Domaćina. Pravnici imaju obavezu da se informišu o pravilima koja će na njih uticati toku sprovođenja svih naročitih aktivnosti.

Organizacije članice CCBE obavezne su da dostave svoja pravila ponašanja u Sekretarijat CCBE, tako da svaki pravnik može dobiti kopiju trenutnih pravila od Sekretarijata.

2.5. Nespojive Profesije

2.5.1. Da bi mogao da izvršava svoje funkcije uz dužnu nezavisnost i na način koji je dosledan sa njegovom ili njenom dužnošću da učestvuje u izvršenju pravde, pravniku se može zabraniti da prihvata izvjesne profesije.

2.5.2. Pravnik koji radi na zastupanju ili odbrani klijenta u pravnim postupcima ili pred državnim organima u Državi domaćinu pridržava se pravila koja se tiču nespojivih profesija, kako se primenjuje na pravnike Države Članice Domaćina.

2.5.3. Pravnik koji se nalazi u Državi Članici Domaćinu u kojoj želi direktno da učestvuje u komercijalnim ili drugim aktivnostima koje nisu povezane sa sprovođenjem zakona

poštuje pravila koja se tiču zabranjenih ili nespojivih profesija, kako se primenjuju na pravnike te Države Članice.

2.6. Lični publicitet

2.6.1. Pravnik ima pravo da informiše javnost o svojim uslugama pod uslovom da su informacije tačne i ne navode na pogrešan trag, da uvažavaju obavezu povjerljivosti i ostale ključne vrijednosti profesije.

2.6.2. Lični publicitet pravnika u bilo kom obliku medija, štampa, radio, televizija, elektronske komercijalne komunikacije ili slično je dozvoljen do mjere u kojoj je u skladu sa uslovima iz 2.6.1.

2.7. Interes Klijenta

Za potrebe dužnog uvažavanja vladavine prava i profesionalnog ponašanja, pravnik mora uvijek da djeluje u najboljem interesu klijenta i mora te interese da stavi ispred svojih sopstvenih ili ispred interesa kolega pravnika te pravne profesije.

2.8. Ograničenje Odgovornosti Pravnika prema Klijentu

Do mjere koju dozvoljava zakon matične države članice ili države domaćina, pravnik može da ograniči svoju odgovornost prema klijentu u skladu sa profesionalnim pravilima kojima pravnik podliježe.

3. ODNOSI SA KLIJENTIMA

3.1. Prihvatanje i Prestanak uputstava

3.1.1. Pravnik prihvata da se bavi slučajem neke strane samo po njenom nalogu. Pravnik bi mogao, međutim, da radi na slučaju za koji je instrukcije dobio od drugog pravnika koji zastupa tu stranu ili tamo gdje mu je slučaj dodijeljen od strane nadležnog organa.

Pravnik treba da uloži razumne napore da utvrdi identitet, nadležnost i mjerodavnost osobe ili tijela koji mu daju instrukcije kada posebne okolnosti pokažu da su identitet, nadležnost ili mjerodavnost neizvjesni.

3.1.2. Pravnik savjetuje i zastupa klijenta brzo, savjesno i marljivo. Pravnik preduzima ličnu odgovornost za izvršenje naloga klijenta i informiše klijenta o napretku u slučaju koji mu je kao pravniku povjeren.

3.1.3. Pravnik ne prihvata slučaj za koji zna ili bi trebao da zna da nije kompetentan da prihvati, bez saradnje sa pravnikom koji je za to kompetentan.

Pravnik ne prihvata naloge ukoliko ih ne može izvršiti brzo s obzirom na pritisak koji ima od ostalog posla.

3.1.4. Pravnik nema pravo da sprovede svoje pravo da se povuče sa slučaja na takav način ili u takvim okolnostima kada klijent ne može da pronađe drugu pravnu pomoć na vrijeme i da bi izbjegao da klijent pretrpi ikakvu štetu.

3.2. Konflikt interesa

3.2.1. Pravnik ne može da savjetuje ili djeluje u ime dva ili više klijenata u istom predmetu ukoliko postoji konflikt, ili značajan rizik konflikta između interesa tih klijenata.

3.2.2. Pravnik mora prestati da radi za oba ili za sve dotične klijente kada se javi konflikt interesa među njima, i takođe kad god postoji rizik prekida povjerenja ili kada može biti ugrožena nezavisnost pravnika.

3.2.3. Pravnik se takođe mora suzdržati od rada za novog klijenta ukoliko postoji rizik prekida povjerenja koje je pravniku ukazao prethodni klijent, ili ako znanje koje pravnik posjeduje vezano za poslove prethodnog klijenta može novom klijentu da pruži pretjeranu prednost.

3.2.4. Tamo gdje pravnici rade u udruženju, primenjuju se paragrafi 3.2.1. do 3.2.3. na udruženje i sve njegove članove.

3.3. Pactum de Quota Litis

3.3.1. Pravnik nema pravo da pravi pactum de quota litis.

3.3.2. “Pactum de quota litis” znači sporazum između pravnika i klijenta u koji se ulazi prije finalnog zaključenja predmeta u kome je klijent jedna od strana, pomoću kojeg klijent preuzima da pravniku plati udio u rezultatu bez obzira da li se to odnosi na sumu novca ili neki drugi benefit koji klijent ostvari po zaključenju predmeta.

3.3.3. “Pactum de Quota Litis” ne obuhvata sporazum da se honorari naplaćuju u srazmjeri sa vrijednošću predmeta kojim se bavi pravnik ako je to u skladu sa zvanično odobrenom skalom honorara ili pod kontrolom Nadležnog Organa koji je nadležan nad pravnikom.

3.4. Regulisanje Honorara

Honorar koji pravnik zacijeni u potpunosti se saopštava klijentu. Treba da je pravedan i razuman i da je usklađen sa zakonom i profesionalnim pravilima kojima pravnik podliježe.

3.5. Plaćanje na Račun

Ukoliko pravnik zahtijeva plaćanje svog honorara i/ili troškova na račun takva plaćanja ne treba da premaše razumnu procjenu honorara i vjerovatne troškove koji su uključeni. Ukoliko takvog plaćanja ne bude, pravnik se može povući sa slučaja ili odbiti da se njime bavi, ali uvijek pod uslovima paragrafa 3.1.4. iznad.

3.6. Podjela Honorara sa onima koji nisu pravnici

3.6.1. Pravnik ne dijeli svoje honorare sa osobom koja nije pravnik izuzev u slučajevima kada je dozvoljena asocijacija između pravnika i druge osobe koja je dozvoljena po zakonu i profesionalnim pravilima kojima pravnik podliježe.

3.6.2. Odredba 3.6.1. iznad ne sprečava pravnika od plaćanja honorara, provizije ili druge nadoknade naslednicima preminulog pravnika ili penzionisanom pravniku u smislu preuzimanja prakse preminulog ili penzionisanog pravnika.

3.7. Troškovi parnice i Dostupnost pravne pomoći

3.7.1. Pravnik bi uvijek trebao da pokušava da ostvari najrentabilnije rješenje klijentovog spora i trebao bi da savjetuje klijenta u odgovarajućim etapama o poželjnosti pokušaja da se postigne poravnanje i/ili ga uputi na alternativno rješavanje spora.

3.7.2. Pravnik informiše klijenta o dostupnosti pravne pomoći tamo gdje je to prikladno.

3.8. Sredstva klijenta

3.8.1. Pravnici koji dođu u posjed sredstava u ime njihovih klijenata ili trećih lica (u daljem tekstu "sredstva klijenta") taj iznos treba da ulože na bankovni račun ili u sličnu instituciju koja podliježe superviziji državnog organa (u daljem tekstu "račun klijenta"). Račun klijenta treba da bude odvojen od svih ostalih računa pravnika. Sva sredstva klijenta koja pravnik primi treba da se ulože na takav račun osim ako se vlasnik tih sredstava ne složi da se sredstvima raspoložuje drugačije.

3.8.2. Pravnik čuva pune i tačne bilješke koje pokazuju poslovanje pravnika sa klijentovim sredstvima i koje ih razlikuju od ostalih sredstava koja pravnik posjeduje. Bilješke će se morati čuvati određeni period na osnovu nacionalnih pravila.

3.8.3. Račun klijenta ne može biti zadužen izuzev u izuzetnim slučajevima što je naročito dozvoljeno po nacionalnim pravilima ili zahvaljujući bankovnim provizijama, na šta pravnik ne može uticati. Takav račun ne može se dati kao garancija niti se iz bilo kog razloga koristiti kao sigurnost. Neće biti nikakve nadoknade ili spajanja između računa klijenta i nekog drugog bankovnog računa, niti klijentova sredstva na bankovnom računu mogu biti dostupna za namirenje novca koji pravnik duguje banci.

3.8.4. Sredstva klijenta prebaciće se vlasnicima tih sredstava u najkraćem periodu ili pod takvim uslovima koje oni ovlaste.

3.8.5. Pravnik ne može da prebaci sredstva sa računa klijenta na sopstveni račun pravnika za plaćanje honorara a da o tome ne informiše klijenta u pisanoj formi.

3.8.6. Nadležni organ u Državi članici ima moć da verifikuje i ispita svaki dokument koji se tiče sredstava klijenta, uvažavajući povjerljivost ili pravnu profesionalnu privilegiju kojoj može da podliježe.

3.9. Profesionalno osiguranje od štete

3.9.1. Pravnici se osiguravaju od građanske pravne odgovornosti koja se javlja iz njihove pravne prakse do mjere koja je razumna , uzimajući u obzir prirodu i stepen rizika koje njihove profesionalne aktivnosti nose sa sobom.

3.9.2. Ukoliko se to pokaže nemogućim, pravnik mora da obavijesti klijenta o toj situaciji i njenim posledicama.

4. ODNOSI SA SUDOVIMA

4.1. Pravila Ponašanja U Sudu

Pravnik koji se pojavi i uzme učešća u slučaju, pred sudom ili tribunalom mora da se usaglasi sa pravilima ponašanja koja se primenjuju na tom sudu ili tribunalu.

4.2. Pravedno Vođenje Postupaka

Pravnik mora uvijek da ima dužno poštovanje pravednog vođenja postupaka.

4.3. Ponašanje u Sudu

Pravnik će, dok zadržava dužno poštovanje i ljubaznost prema sudu, braniti interese klijenta na častan i neustrašiv način, bez obzira na svoje lične interese ili na posledice po njega ili neku drugu osobu.

4.4. Netačne ili pogrešne informacije

Pravnik nikada svjesno ne daje netačne ili pogrešne informacije na sudu.

4.5. Dodaci Arbitratorima itd

Pravila koja uređuju odnose pravnika sa sudovima takođe se primenjuju na odnose pravnika sa arbitratorima i svim ostalim osobama koje izvršavaju sudske ili kvazi-sudske funkcije, čak i povremeno.

5. ODNOSI IZMEĐU PRAVNIKA

5.1. Zajdnički duh profesije

5.1.1. Zajdnički duh profesije zahtijeva odnos povjerenja i saradnje između pravnika radi dobrobiti njihovih klijenata i da bi se izbjegli nepotrebni sudski sporovi i ostalo ponašanje koje je štetno za reputaciju profesije. On, međutim, nikada ne može opravdati postavljanje interesa profesije ispred interesa klijenta.

5.1.2. Pravnik treba da prihvati sve ostale pravnike Države Članice kao svoje profesionalne kolege i da se prema njima ponaša pravedno i ljubazno.

5.2. Saradnja među pravnicima u različitim Državama Članicama

5.2.1. Dužnost je pravnika kome se obrati kolega iz neke druge Države Članice da ne prihvati naloge u predmetu koji pravnik nije kompetentan da preduzme. U takvom slučaju pravnik treba da bude pripremljen da pomogne tom kolegi u dobijanju potrebnih informacija i omogući mu da pronađe pravnika koji je kompetentan da pruži usluge koje se traže.

5.2.2. Tamo gdje pravnik države članice saraduje sa pravnikom iz druge države članice, oba imaju opštu dužnost da u obzir uzmu razlike koje mogu postojati između njihovih dotičnih pravnih sistema i profesionalnih organizacija, nadležnosti i obaveza pravnika u Državama Članicama koje su u pitanju.

5.3. Korespondencija među pravnicima

5.3.1. Ako pravnik namjerava da pošalje neki vid komunikacije pravniku u drugoj Državi Članici, čiji pošiljalac želi da ostane povjerljiv ili da ne bude doveden u pitanje, on ili ona treba jasno da iskažu svoju namjeru prije slanja tog dokumenta.

5.3.2. Ako budući primalac poruke nije u mogućnosti da obezbijedi njihov status povjerljivih ili bez prejudiciranja, on ili ona treba o tome da obavijeste pošiljaoca bez odlaganja.

5.4. Honorari za Upućivanje

5.4.1. Pravnik ne smije da zahtijeva niti da od drugog pravnika ili neke druge osobe prihvati honorar, proviziju ili neku drugu naknadu za upućivanje ili preporučivanje pravnika klijentu.

5.4.2. Pravnik ne smije nikome da plati honorar, proviziju ili neku drugu nadoknadu kao naknadu za to što je klijenta uputio na njega ili nju.

5.5. Komunikacija sa Suprotnim Stranama

Pravnik ne komunicira o naročitom slučaju ili predmetu direktno sa bilo kojom drugom osobom za koju zna da je neki drugi pravnik zastupao ili savjetovao u slučaju ili predmetu bez pristanka tog pravnika (i informisaće drugog pravnika o svakoj komunikaciji te vrste).

5.6. (Izbrisano odlukom Plenarne Sjednice u Dublinu, 6. Decembra 2002 godine)

5.7. Odgovornost za honorare

U profesionalnim odnosima između Članova Advokature različitih država članica, gdje pravnik nema ograničenja da preporuča drugog pravnika ili da ga predstvi klijentu, već da umjesto sebe zaduži dopisnika za naročito pitanje ili potraži savjet tog dopisnika, pravnik koji daje instrukciju je lično obavezan, čak iako je klijent insolventan, da plati honorare, troškove i izdatke koji su dospjeli inostranom korespondentu. Dotični pravnici mogu, međutim, od početka odnosa među njima napraviti posebne aranžmane po tom pitanju. Dalje, pravnik koji daje instrukcije može u bilo koje vrijeme ograničiti svoju ličnu odgovornost na iznos honorara, troškova i izdataka koji nastaju prije nego što obavijesti inostranog pravnika o svom odricanju odgovornosti za budućnost.

5.8. Stalno profesionalno usavršavanje

Pravnik treba da održava i razvija svoje profesionalno znanje i vještine, uzimajući u obzir Evropsku dimenziju svoje profesije.

5.9. Sporovi među pravnicima u različitim Državama članicama

5.9.1. Ukoliko pravnik smatra da je kolega u drugoj Državi Članici kršio pravila profesionalnog ponašanja, taj pravnik taj problem ukazuje svom kolegi.

5.9.2. Ukoliko se javi neki lični spor profesionalne prirode među pravnicima u različitim Državama Članicama, oni treba da ako je to moguće prvo pokušaju da ga riješe na prijateljski način.

5.9.3. Pravnik ne započinje bilo kakav postupak protiv kolege u drugoj Državi članici po pitanjima koja se pominju u 5.9.1 ili 5.9.2 iznad a da prvo ne informiše Advokatsku komoru ili društva pravnika kojima obojica pripadaju, da bi se i jednima i drugima pružila mogućnost da pomognu u postizanju rješenja.

EKSPLANATORNI MEMORANDUM

Eksplanatorni memorandum je pripremljen na zahtjev CCBE Stalnog Komiteta od strane CCBE deontološkog radnog tijela, koji su odgovorni za pisanje prve verzije Pravila Ponašanja. On pokušava da objasni porijeklo odredbi Pravilnika, da ilustruje probleme za koje je dizajniran da rješava, naročito u vezi sa prekograničnim aktivnostima, i da pruži pomoć Nadležnim Vlastima u Državama Članicama u primjeni ovog Pravilnika. Njegova namjera nije da bude obavezujuća sila u primjeni Pravilnika. Eksplanatorni memorandum je ažuriran na CCBE Plenarnoj Sjednici od 19. Maja 2006 godine. Ova pravila ponašanja sadrže i izmjene Statuta CCBE-a koje su zvanično usvojene na Vanrednoj Plenarnoj Sjednici 20. Avgusta 2007. godine. Lista profesija u komentaru člana 1.4 je predmet izmjene.

Prvobitne verzije Pravilnika sun a Francuskom i Engleskom jeziku. Pripremljeni su prevodi na druge jezike Zajednice pod nadležnošću nacionalnih delegacija.

Komentar na Član 1.1- Funkcija Pravnika u Društvu

Deklaracija iz Peruđe, koju je usvojio CCBE 1977 godine, utvrdila je osnovne principe profesionalnog ponašanja koje se primenjuje na pravnike u EC. Odredbe Člana 1.1. potvrđuju izjavu iz Deklaracije iz Peruđe o funkciji pravnika u društvu koja čini osnovu za pravila koja regulišu izvršavanje te funkcije.

Komentar na Član 1.2.- Priroda Pravila profesionalnog Ponašanja

Ove odredbe značajno ponovno iskazuju objašnjenje u Deklaraciji iz Peruđe o prirodi pravila profesionalnog ponašanja i kako posebna pravila zavise od naročitih lokalnih okolnosti, ali su ipak zasnovana na zajedničkim vrijednostima.

Komentar na Član 1.3 – Namjena Pravilnika

Ove odredbe uvode razvoj principa u Deklaraciji iz Peruđe u posebna Pravila Ponašanja za pravnike širom EU i Evropske Ekonomske Oblasti, i pravnike Članova Posmatrača CCBE, sa posebnim osvrtom na njihove prekogranične aktivnosti (definisane u Članu 1.5). Odredbe Člana 1.3.2. utvrđuju posebne namjere CCBE u odnosu na nezavisne odredbe u pravilniku.

Komentar na Član 1.4 – Lično Polje Primjene

Pravila su data da se primenjuju na sve pravnike, kako je definisano u Direktivi za Usluge Pravnika iz 1977 godine i Direktivi za Afirmaciju Pravnika iz 1998 godine, i pravnike Članova Posmatrača CCBE. To obuhvata pravnike država koje su naknadno pristupile Direktivama, čija imena su dodata izmjenama i dopunama Direktiva. Pravilnik se stoga

primenjuje na sve pravnike koji su zastupljeni u CCBE, bilo kao punopravni Članovi ili kao Članovi Posmatrači, naime:

Albanija	Avokat
Armenija	Pastaban
Austrija	Rechtsanwalt
Belgija	advocat/advocaat/Rechtsanwalt
Bugarska	advokat
Hrvatska	odvjetnik
Kipar	dikegoros
Češka Republika	advokat
Danska	advokat
Estonija	vandeadvokaat
Finska	asianajaja/advokat
BYR Makedonija	advokat
Francuska	advocat
Njemačka	Rechtsanwalt
Grčka	dikegoros
Mađarska	ugyved
Island	logmaqur
Italija	avvocato
Latvija	zverinats advokats
Lihtenštajn	Rechtsanwalt
Litvanija	advokatas
Luksemburg	advocates/ Rechtsanwalt
Malta	avukat, prokuratur legali
Honaldija	advocaat
Norveška	advokat
Poljska	adwokat, radca prawny
Portugal	advogado
Rumunija	avocat
Slovačka	advokat/advokatka
Slovenija	odvetnik/odvetnica
Španija	abogado/advocat/abokatu/avogado
Švedska	advokat
Švajcarska	Rechtsanwalt/Anwalt/Fursprech/ Fursprecher/avocat/avvocato/advokat
Turska	avukat
Ukrajina	advocate
Ujedinjeno Kraljevstvo	advocate, barrister, solicitor

Takođe se nadamo da će Pravilnik biti prihvatljiv za pravne profesije država koje nisu Članice iz Evrope i drugdje, tako da se takođe može primijeniti uz pomoć odgovarajućih Konvencija između njih i država članica.

Komentar na Član 1.5- Polje Profesionalne primjene

Pravila se ovdje direktno primenjuju samo na “prekogranične aktivnosti” kako je definisano, pravnika unutar EU I EEO i pravnika Članica Posmatrača CCBE-vidi iznad u Članu 1.4., i definiciju “Države Članice” u Članu 1.6. (vidi takođe moguća buduća proširenja na pravnike iz drugih država. Definicija prekograničnih aktivnosti bi, na primjer, obuhvatila kontakte u državi A čak i po zakonskom pitanju koje je interno za državu A između pravnika države A i pravnika države B, ona bi isključila kontakte između pravnika države A u slučajevima A koji se javu u državi B, pod uslovom da se njihove profesionalne aktivnosti ne dešavaju u državi B, obuhvatila bi sve aktivnosti pravnika države A u državi B, čak iako su u formi komunikacija koje su poslate iz države A u državu B.

Komentar na Član 1.6 – Definicije

Ova odredba definiše termine koji se koriste u pravilniku “Države Članice”, “Matične Države”, “Države Članice Domaćina”, “Nadležnog Organa”, Direktivi 77/249/EEC i Direktivi 98/5/EC”.

Referenca na “ kada pravnik izvršava prekogranične aktivnosti” treba da se tumači u svjetlu definicije “prekograničnih kativnosti” u Članu 1.5.

Komentar na Član 2.1 – Nezavisnost

Ova odredba značajno ponovo potvrđuje opštu izjavu principa u Deklaraciji iz Peruđe.

Komentar na Član 2.2 – Povjerenje i Lični integritet

Ova odredba takođe ponovo potvrđuje opšte načelo koje je sadržano u deklaraciji iz Peruđe.

Komentar na Član 2.3 – Povjerljivost

Ova odredba prvo ponovo iskazuje, u Članu 2.3.1., opšte načelo koje je utvrđeno u Deklaraciji iz Peruđe i priznato od strane ECJ u slučaju AM&S (157/79). Ona ih onda, u Članovima 2.3.2 do 4, razvija u posebno pravilo koje se tiče zaštite povjerljivosti. Član 2.3.2. sadrži osnovno pravilo koje zahtijeva uvažavanje povjerljivosti. Član 2.3.3. potvrđuje da obaveza ostaje obavezujuća za pravnika čak iako on prestabne da radi za datog klijenta. Član 2.3.4. potvrđuje da pravnik ne mora samo da poštuje obavezu povjerljivosti već mora da traži od svih članova i svojih zaposlenih da to isto rade.

Komentar na Član 2.4 – Poštovanje Pravila drugih Advokata i Advokatskih Komora

Član 4 Direktive o Uslugama Pravnika sadrži odredbe u vezi sa pravilima koja pravnik iz jedne države članice mora da uvažava kada pruža povremene ili stalne usluge u drugoj državi članici na temelju Člana 49 konsolidovanog sporazuma Evropske Zajednice, kako slijedi:

- a) aktivnosti koje se tiču zastupanja klijenata u pravnim postupcima ili pred državnim organima obavljajući se u svakoj Državi Članici Domaćinu pod uslovima koji su utvrđeni za pravnike koji se nalaze u toj državi, sa izuzetkom uslova koji zahtijevaju boravak, ili registrovanje kod profesionalnih organizacija u toj državi;
- b) pravnik koji će obavljati te aktivnosti pridržavaće se pravila profesionalnog ponašanja Države domaćina, a da ne ugrožava obaveze pravnika u državi članici iz koje on dolazi,
- c) kada se ove aktivnosti obavljaju u UK, “pravila profesionalnog ponašanja države domaćina” znače pravila profesionalnog ponašanja koja su primenljiva na advocate, kada te aktivnosti nisu rezervisane za braniocce i pravnike. Inače bi se primenjivala pravila profesionalnog ponašanja koja se primenjuju za ove druge. Međutim, branioci iz Irske uvijek podliježu pravilima profesionalnog ponašanja koje se primenjuje u UK za braniocce i pravnike. Kada se ove aktivnosti obavljaju u irskoj, “pravila profesionalnog ponašanja Matične zemlje članice” znače, sve dok regulišu usmenu prezentaciju slučaja na sudu, pravila profesionalnog ponašanja koja se primenjuju na braniocce. U svim drugim slučajevima se primenjuju pravila profesionalnog ponašanja koja se primenjuju na advocate. Međutim, branioci i pravnici iz UK uvijek podliježu pravilima profesionalnog ponašanja koje se primenjuje u irskoj na braniocce; i
- d) pravnik koji obavlja aktivnosti izuzev ovih gore pomenutih u (a) podliježe uslovima i pravilima profesionalnog ponašanja a da ne nanosi štetu poštovanju tih pravila, koji god im je izvor, koja regulišu profesiju u državi članici domaćinu, naročito ona koja se tiču nekompatibilnosti sprovođenja aktivnosti pravnika sa sprovođenjem ostalih aktivnosti u toj državi, profesionalnu tajnost, odnose sa drugim pravniciima, zabvranu istog pravnika koji radi za stranke koje imaju uzajamno konfliktne interese, i publicitet. Poslednja pravila se primenjuju samo ako je pravnik koji se ne nalazi u državi članici domaćinu sposoban da ih se pridržava i to do mjere do koje je njihovo pridržavanje objektivno opravdano da bi se u toj državi osiguralo pravilno izvršavanje aktivnosti pravnika, stanje profesije i poštovanje pravila koja se tiču nekompatibilnosti.

Direktiva za Afirmaciju Pravnika sadrži odredbe u vezi sa pravilima kojih treba da se pridržava pravnik iz jedne države članice koji obavlja praksu za stalno u drugoj državi članici na temelju Člana 43 konsolidovanog Sporazuma EC, kako slijedi:

- a) bez obzira na pravila profesionalnog ponašanja kojima on ili ona podliježu u svojoj Matičnoj državi članici, pravnik koji obavlja praksu pod svojom profesionalnom titulom u matičnoj zemlji podliježe istim pravilima profesionalnog ponašanja kao pravnici koji rade pod relevantnom profesionalnim zvanjem države članice domaćina što se tiče svih aktivnosti koje pravnik obavlja na njenoj teritoriji (Član 6.1.)

- b) Država Članica Domaćin može zahtijevati od pravnika koji radi pod njenim ili njegovim profesionalnim zvanjem matične zemlje da se oslobodi osiguranja od profesionalne štete ili da postane član profesionalnog garantnog fonda u skladu sa pravilima koje ta država utvrđuje za profesionalne aktivnosti koje se obavljaju na njenoj teritoriji. Ipak, pravnik koji radi pod profesionalnim zvanjem svoje matične zemlje biće izuzet od tog uslova ako pravnik može da dokaže da je pokriven pomenutim osiguranjem ili garancijom koja je obezbijedena u skladu sa pravilima matične države članice, utoliko koliko su to osiguranje ili garancija ekvivalentni u smislu uslova i stepena pokrića. Tamo gdje je ekvivalentnost samo parcijalna, Nadležni organ u državi domaćinu može zatražiti da se uvede dodatno osiguranje ili dodatna garancija da bi se pokrili elementi koji već nisu pokriveni osiguranjem ili garancijom u skladu sa pravilima Matične Države Članice (Član 6.3.) i
- c) Pravnik koji je u zemlji domaćinu registrovan pod svojom profesionalnom titulom može da radi kao pravnik koji prima platu i zapošljava ga drugi pravnik, udruženje ili advokatska firma, ili državno ili privatno preduzeće u mjeri u kojoj država domaćin tako dozvoli za pravnike koji su registrovani pod profesionalnom titulom koja se koristi u toj državi (Član 8).

U slučajevima koji nisu pokriveni nijednom od ovih Direktiva, ili su preko ili iznad zahtjeva tih Direktiva, obaveze pravnika po pravu Zajednice da poštuje pravila ostalih Advokatura i Advokatskih komora su stvar tumačenja relevantne odredbe, kao što je Direktiva o Elektronskoj Trgovini (2000/31/EC). Glavna namjena Pravilnika je da umanjiti i ako je moguće eliminiše probleme koji se mogu javiti iz “duple deontologije”, tj. primjene više od jedne grupe konfliktnih nacionalnih pravila na konkretnu situaciju (vidi Član 1.3.1.).

Komentar na Član 2.5. – Nespojiva Zanimanja

Postoje razlike između i unutar samih država članica o mjeri do koje je pravicima dozvoljeno da se angažuju u drugim zanimanjima, na primjer u komercijalnim aktivnostima. Opšta namjena pravila koja isključuju pravnika iz drugih zanimanja je da se pravnik zaštiti od uticaja koji bi mogli da naškode samostalnosti pravnika ili njegovoj ulozi u izvršavanju pravde. Varijacije ovih pravila odslikavaju različite lokalne uslove, različite percepcije pravilne funkcije pravnika i različite tehnike donošenja pravila. Na primjer, u nekim slučajevima postoji potpuna zabrana angažovanja na izvjesnim imenovanim zanimanjima, dok je angažovanje na drugim zanimanjima u drugim slučajevima dozvoljeno, u zavisnosti od uvažavanja konkretne zaštite samostalnosti pravnika.

Članovi 2.5.2. i 3 omogućavaju različite okolnosti u kojima se pravnik jedne države članice angažuje u prekograničnim aktivnostima (kako je definisano u Članu 1.5.) u zemlji članici domaćinu kada on ili ona nisu članovi pravnika matične zemlje.

Član 2.5.2. nameće puno poštovanje pravila matične države koja se tiču nekompatibilnih zanimanja za pravnika koji djeluje u nacionalnim pravnim postupcima ili pred

nacionalnim državnim organima u državi domaćinu. Ovo se primenjuje bilo da je pravnik uveden u državi domaćinu ili ne.

Član 2.5.3. sa druge strane, nameće “ poštovanje “ pravila države domaćina koja se tiču zabranjenih ili nekompatibilnih zanimanja u drugim slučajevima, ali samo tamo gdje pravnik koji je registrovan u državi članici domaćinu želi da direktno učestvuje u komercijalnim ili drugim aktivnostima koje nisu povezane sa sprovođenjem zakona.

Komentar na Član 2.6. –Lični publicitet

Termin “lični publicitet” pokriva publicitet firmi ili pravnika, kao i pojedinačnih pravnika, nasuprot zajedničkom publicitetu koji organizuju Advokature i Advokatske Komore za svoje članove kao cjelinu. Pravila koja regulišu lični publicitet pravnika značajno se razlikuju u državama članicama. Član 2.6. jasno kaže da ne postoji odlučujuća primjedba koja se tiče ličnog publiciteta u prekograničnim aktivnostima. Međutim, pravnici ipak podliježu zabranama ili ograničenjima koji su utvrđeni u njihovim matičnim profesionalnim pravilima, i pravnik će ipak podliježati zabranama ili restrikcijama koja su utvrđena pravilima Države Domaćina, kada su oni obavezujući za pravnika na temelju Direktive o Uslugama Pravnika ili Direktive o Formiranju Pravnika.

Komentar na Član 2.7.- Klijentov interes

Ova odredba naglašava opšte načelo da pravnik mora uvijek da postavi interes klijenta ispred svojih sopstvenih interesa ili interesa drugova koji su članovi pravničke profesije.

Komentar na Član 2.8.- Ograničenja u Obavezama Pravnika prema Klijentu

Ova odredba jasno pokazuje da ne postoji neka odlučujuća primjedba na ograničavanje obaveze pravnika prema klijentu u prekograničnoj praksi, bilo da je to ugovorom ili uz pomoć kompanije sa ograničenom odgovornošću, partnerstva ili partnerstva sa ograničenom odgovornošću. Međutim, on i naglašava da se to može očekivati tamo gdje relevantni zakon i relevantna pravila ponašanja dozvole, i u jednom broju nadležnosti i tamo gdje zakon ili profesionalna pravila zabranjuju ili ograničavaju takvo ograničenje odgovornosti.

Komentar na Član 3.1.- Prihvatanje i Okončanje Instrukcija

Odredbe Člana 3.1.1. osmišljene su tako da osiguravaju održavanje odnosa između klijenta i pravnika i da pravnik u stvari dobije instrukcije od klijenta, čak iako se one mogu prenijeti putem propisno ovlaštenog posrednika. Odgovornost je pravnika da samog sebe zadovolji zakonskom snagom posrednika i željama klijenta.

Član 3.1.2.bavi se načinom na koji pravnik treba da sprovodi svoje obaveze. Odredba da će pravnik preduzeti ličnu odgovornost za ispunjenje instrukcija koje su mu date znači da pravnik ne može da izbjegne odgovornost dodjeljujući je drugome. To ne sprečava

pravnik da pokuša da ograniči svoju pravnu odgovornost u mjeri u kojoj je to dozvoljeno relevantnim zakonom ili profesionalnim pravilima-vidi Član 2.8.

Član 3.1.3. navodi princip koji je od posebne važnosti u prekograničnim aktivnostima, na primjer, kada se od pravnika zatraži da riješi pitanje u ime pravnika ili klijenta iz druge države koji je možda nedovoljno upoznat sa relevantnim zakonom i praksom, ili kada se od pravnika zatraži da riješi pitanje koje se tiče zakona druge države koju on dovoljno ne poznaje.

Pravnik uopšte ima pravo da odbije ili prihvati instrukcije, ali Član 3.1.4. kaže da, kada ih jednom prihvati, pravnik ima obavezu da se ne povuče a da se ne uvjeri da su interesi klijenta očuvani.

Komentar na Član 3.2. – Konflikt interesa

Odredbe Člana 3.2.1. ne sprečavaju pravnik da radi za dva ili više klijenata na istom pitanju pod uslovom da njihovi interesi u stvari nisu u konfliktu, i da ne postoji značajan rizik da do takvog konflikta dođe. Tamo gdje pravnik radi za dva ili više klijenata na ovaj način i naknadno se javi konflikt interesa između tih klijenata, ili rizik prekida povjerenja ili ostalih okolnosti u kojima može biti ugrožena nezavisnost pravnik, tada pravnik mora prestati da radi za oba ili za sve njih.

Mogu, međutim, postojati okolnosti u kojima se jave razlike između dva ili više klijenata za koje radi isti pravnik, u kojima za pravnik može biti pogodno da djeluje kao medijator. Na pravniku je da u takvim slučajevima koristi sopstvenu procjenu o tome da li postoji ili ne takav konflikt interesa između njih zbog kojeg bi pravnik morao da prestane da radi za njih. Ako ne, pravnik može razmotriti da li bi bilo prikladno objasniti poziciju klijentima, dobiti njihovo slaganje i pokušati posredovati kao medijator na rešavanju razlika između njih, i samo u slučaju da taj pokušaj medijacije ne uspije, prestane da radi za njih.

Član 3.2.4. primenjuje prethodne odredbe Člana 3 na pravnik koji rade u udruženju. Na primjer, firma pravnik treba da prestane da radi kada postoji konflikt interesa između dva klijenta firme, čak iako različiti pravnik u firmi rade za svakog klijenta. Sa druge strane, u “komore” obliku udruženja koja koriste Engleski branioci, gdje svaki pravnik radi za klijente pojedinačno, moguće je za različite pravnik u udruženju da rade za klijente sa suprotnim interesima.

Komentar na Član 3.3.- Pactum de Quota Litis

Ove odredbe odslikavaju zajedničku poziciju u svim državama članicama da je neregulisani sporazum za neočekivane honorare (pactum de quota litis) suprotan pravilnom izvršavanju pravde zato što ohrabruje sumnjive sporove i mogao bi biti zloupotrijebljen. Namjera ovih odredbi, međutim, nije da se spriječi održavanje ili uvođenje aranžmana po kojima se pravnik plaćaju na osnovu rezultata samo ukoliko je

aktivnost ili predmet uspješan, pod uslovom da su ti aranžmani pod dovoljnom regulacijom i kontrolom za zaštitu klijenta i pravilno izvršavanje pravde.

Komentar na Član 3.4.- regulisanje Honorara

Član 3.4. utvrđuje tri uslova: opšti standard otkrivanja honorara pravniku klijentu, uslov da trebaju da budu fer i razumnog iznosa, i uslov za usklađivanje sa primenljivim zakonom i profesionalnim pravilima.

U mnogim državama članicama postoji mašinerija za regulisanje honorara pravnika po nacionalnom zakonu ili pravilima ponašanja, bilo da je to upućivanjem na moć donošenja presude od strane organa advokature ili slično. U slučajevima koje reguliše Direktiva za Afirmisanje Pravnika, kada pravnik podliježe pravilima države domaćina kao i pravilima države domaćina, osnova za naplatu mora da se uskladi sa oba skupa pravila.

Komentar na Član 3.5.- Plaćanje na Račun

Član 3.5. pretpostavlja da pravnik može tražiti plaćanje svojih honorara/troškova na račun, ali da postavlja granicu upućujući na njihovu razumnu procjenu. Vidi takođe u Članu 3.1.4. kada se tiče prava na odustajanje.

Komentar na Član 3.6.- Podjela Honorara sa onima koji nisu pravnici

U nekim državama članicama pravnici je dozvoljeno da rade u asocijaciji sa članovima neke druge odobrene profesije, bilo da se radi o pravnoj profesiji ili ne. Odredbe Člana 3.6.1. nisu osmišljene da spriječe podjelu honorara sa takvim odobrenim oblikom udruženja. Odredbe nisu osmišljene da sprečavaju podjelu honorara od strane pravnik na koje se Pravilnik primenjuje (vidi u Članu 1.4. iznad) sa drugim "pravnici", na primjer, onima iz zemalja koje nisu članovi ili članova drugih pravnih profesija u državama članicama kao što su bilježnici.

Komentar na Član 3.7. – Troškovi Parnice i Dostupnost Pravne pomoći

Član 3.7.1. naglašava važnost pokušaja da se riješe sporovi na način koji je rentabilan za klijenta, uključujući pružanje savjeta o tome da li da se pokuša pregovarati o poravnanju, i da li da se predloži upućivanje spora na neku vrstu alternativnog rješavanja sporova.

Član 3.7.2. zahtijeva od pravnik da informiše klijenta o dostupnosti pravne pomoći tamo gdje je to primenljivo. Postoje veoma različite odredbe u državama članicama kada se tiče dostupnosti pravne pomoći. U prekograničnim aktivnostima pravnik treba da ima na umu mogućnost da se mogu primijeniti odredbe pravne pomoći nacionalnog zakona koje pravnik ne poznaje.

Komentar na Član 3.8. Sredstva Klijenata

Odredbe Člana 3.8. reflektuju preporuke koje je CCBE usvojio u Briselu u Novembru 1985 o potrebi minimum propisa koji se moraju donijeti i primijeniti a koji bi regulisali pravilnu kontrolu i raspolaganje sredstvima klijenata koja imaju pravnici u okviru Zajednice. Član 3.8. utvrđuje minimum standarda koji se moraju poštovati, ne uplićući se u detalje nacionalnih sistema koji pružaju puniju i strožiju zaštitu za sredstva klijenata.

Pravnik koji ima sredstva klijenta, čak i u toku prekogranične aktivnosti, mora da se pridržava pravila svoje matične Advokature. Pravnik treba da je svjestan pitanja koje se javlja kada se mogu primijeniti pravila više od jedne države članice, naročito kada je pravnik afirmisan u državi domaćinu pod Direktivom za Afirmisanje Pravnika.

Komentar na Član 3.9.- Profesionalno Osiguranje Protiv Štete

Član 3.9.1. odslikava preporuku, koju je takođe usvojio CCBE u Briselu Novembra 1985, o potrebi da svi pravnici u okviru Zajednice budu osigurani od rizika koji se javljaju iz tužbi o profesionalnom nemaru koje su protiv njih.

Član 3.9.2. se bavi situacijom gdje se osiguranje ne može ostvariti na osnovi koja je data u Članu 3.9.1.

Komentar na Član 4.1.- Pravila Ponašanja na Sudu

Ova odredba primjenjuje načelo da je pravnik obavezan da se uskladi sa pravilima suda ili tribunala na kome pravnik obavlja svoju praksu ili se pojavljuje.

Komentar na Član 4.2. – Pravedno Vođenje Postupaka

Ova odredba primjenjuje opšte načelo da u protivničkim postupcima pravnik ne smije da pokuša da dobije nepravednu prednost nad svojim protivnikom. Pravnik ne smije, na primjer, da ostvari kontakt sa sudijom prije nego što pravnik koji zastupa suprotnu stranu informiše o tome niti da sudiji dostavi izlaganja, bilješke ili dokumenta a da ih na vrijeme ne dostavi i pravniku druge strane, izuzev ako ti koraci nisu dozvoljeni po nekim relevantnim pravilima ili procedurama. Do mjere koja nije zabranjena zakonom, pravnik ne smije da otkrije ili dostavi sudu predloge za poravnanje slučaja druge strane ili njenog pravnik bez iskazane saglasnosti pravnik te druge strane. Vidi takođe Član 4.5. ispod.

Komentar na Član 4.3.- Ponašanje na Sudu

Ova odredba odslikava potrebnu ravnotežu između uvažavanja suda i zakona na jednoj strani i portage za klijentovim najboljim interesima sa druge strane.

Komentar na Član 4.4.- Netačne ili pogrešne Informacije

Ova odredba primenjuje načelo da pravnik nikada ne smije svjesno da obmane sud. Ovo je potrebno ako želimo da postoji povjerenje između sudova i pravne profesije.

Komentar na Član 4.5. – Savjeti Arbitrima itd

Ova odredba proširuje prethodne odredbe koje se tiču sudova i drugih tijela koja izvršavaju sudske ili kvazi-sudske funkcije.

Komentar na Član 5.1.- Zajednički Duh profesije

Ove odredbe, koje su zasnovane na izjavama Deklaracije iz Peruđe, naglašavaju da je u državnom interesu za pravnu profesiju da održi odnos povjerenja i saradnje među svojim članovima. Međutim, to se ne može koristiti da se opravda postavljanje interesa profesije iznad interesa pravde ili klijenata (vidi takođe Član 2.7.)

Komentar na Član 5.2.- Saradnja među Pravnicima različitih država članica

Ova odredba takođe razvija načelo koje je navedeno u Deklaraciji iz Peruđe u smislu izbjegavanja nesporazuma u radu između pravnika različitih država članica.

Komentar na Član 5.3.- Korespondencija među Pravnicima

U izvjesnim državama članicama komunikacija među pravnicima (pisana ili usmena) obično se posmatra kao povjerljiva i samo između pravnika. To znači da se sadržaj te komunikacije ne može otkriti drugima, normalno se ne može prenijeti klijentima pravnika, i ni u kom slučaju se ne može iskoristiti na sudu. U drugim državama članicama, takve posledice neće uslijediti osim ako se korespondencija ne označi kao “povjerljiva”.

U nekim državama članicama, pravnik mora u potpunosti da informiše klijenta o svim relevantnim komunikacijama sa svojim kolegom iz profesije koji radi za drugu stranu, a označavanje pisma kao “povjerljivog” samo znači da je to pravni predmet koji je namijenjen pravniku primaocu i njegovom klijentu, da ga ne smiju zloupotrijebiti treća lica.

U nekim državama, ako pravnik želi da navede da je pismo poslato u namjeri da se riješi spor, a da nije za predstavljanje na sudu, pravnik treba da označi pismo kao “ne dovodeći u pitanje”.

Ove važne nacionalne razlike pokreću mnoge nesporazume. Zbog toga pravnici moraju biti veoma pažljivi u vođenju prekogranične korespondencije.

Kad god pravnik želi da pošalje pismo svom kolegi u drugoj državi članici na osnovi da bude povjerljivo i između pravnika, ili da je pismo “de dovodeći u pitanje”, pravnik treba

unaprijed da pita da li se pismo može prihvatiti na toj osnovi. Pravnik koji želi da se komunikacija prihvati na toj osnovi mora to jasno da iskaže na početku komunikacije ili u prapratnom pismu.

Pravnik koji je primalac takve komunikacije, ali koji nije u poziciji da poštuje ili osigura poštovanje za osnovu na kojoj je pismo poslato, mora odmah da informiše pošiljaoca tako da komunikacija ne bude poslata. Ako je poruka već primljena, primalac je mora vratiti pošiljaocu a da ne otkrije njen sadržaj ili da se na bilo koji način pozove na nju; ako nacionalni zakon ili pravila primaoca sprečavaju primaoca da se uskladi sa ovim zahtjevom, on o tome mora odmah obavijestiti pošiljaoca.

Komentar na Član 5.4. – Honorari za Upućivanje

Ova odredba odslikava načelo da pravnik ne treba da plati ili primi uplatu samo za preporuku klijenta, što bi rizikovalo narušavanjem klijentovog slobodnog izbora pravnika ili klijentovog interesa u tome da bude upućen na najbolju uslugu koja je na raspolaganju. To ne sprečava aranžmane za podjelu honorara između pravnika na pravilnoj osnovi (vidi takođe u Članu 3.6. iznad).

U nekim državama članicama pravicima je dozvoljeno da prihvate ili zadrže provizije u izvjesnim slučajevima pod uslovom da su zadovoljeni najbolji interesi klijenata, da postoji potpuno razotkrivanje klijentima i da je klijent saglasan sa zadržavanjem provizije. U takvim slučajevima zadržavanje provizije od strane pravnika predstavlja dio nadoknade za pravnika za usluge koje je pružio klijentu i nije u djelokrugu zabrane honorara za upućivanje koji su osmišljeni da spriječe pravnike da ostvaruju tajni profit.

Komentar na Član 5.5.- Komunikacija sa suprotnim stranama

Ova odredba odslikava opšte prihvaćeno načelo, i osmišljena je da promoviše lagano vođenje posla između pravnika i da spriječi svaki pokušaj da se iskoristi klijent drugog pravnika.

Komentar na Član 5.6.- Promjena pravnika

Član 5.6. bavio se promjenom pravnika. Izbrisan je iz Pravilnika 6. Decembra 2002 godine.

Komentar na Član 5.7.- Odgovornost za Honorare

Ove odredbe značajno ponovo potvrđuju odredbe sadržane u Deklaraciji iz Perude. S obzirom da su nesporazumi o odgovornosti za neplaćene honorare zajednički uzrok razlika između pravnika različitih država članica, važno je da pravnik koji želi da isključi ili ograniči svoju ličnu obavezu da bude odgovoran za honorare kolege iz inostranstva treba da postigne jasan sporazum o tome na početku transakcije.

Komentar na Član 5.8.- Stalno profesionalno Usavršavanje

Ići u korak sa profesionalnim usavršavanjem u zakonu je profesionalna obaveza. Naročito je važno da su pravnici svjesni sve većeg uticaja Evropskog zakona na polje prakse.

Komentar na Član 5.9. _ Sporovi među Pravnicima različitih država članica

Pravnik ima pravo da potraži bilo koje pravno ili drugo sredstvo na koje ima pravo protiv kolege u drugoj državi članici. Ipak je poželjno da, kada su uključeni kršenje pravila profesionalnog ponašanja ili spora profesionalne prirode, da se prvo iscrpe mogućnosti prijateljskog rješavanja sporova, ukoliko je potrebno uz pomoć advokature ili advokatskih komora kojih se to tiče, prije nego se ta sredstva iscrpe.